

Monumentnummer*: 530688

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 24 november 2008
Kadaster deel/nr 82951/124

Woonplaats* Angerlo
Gemeente* Zevenaar
Provincie* Gelderland

Kadastrale gemeente* Angerlo
Sectie* H
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 299

Omschrijving**

Hoofdgebouw, Huis Bingerden. Onderdeel 22,

Beschrijving De naam Bingerden wordt in 970 als 'curtis Bingart' voor het eerst genoemd. Wat die curtis of hof omvatte is niet duidelijk. Pas in 1674 (!) kan op grond van archiefstukken worden vastgesteld dat er in dat jaar sprake was van een 'huis en de plaets' of 'het huijs Bingerden met den binnenhoff'. Hoewel Bingerden in de 18de eeuw op een kaart als 'Haave Saedt en Hoch Adelijke Huijs' omschreven wordt, is het nooit officieel als havezathe erkent. Evenmin waren er heerlijke rechten verbonden aan Bingerden. Het is niet aan te nemen dat ter plaatse van het huidige huis ooit een middeleeuws kasteel gestaan heeft, veeleer moeten we denken aan een onverdedigbaar huis. De betiteling "Hof te Bingerden" duidt daar al op. Dat huis kan in de Tachtigjarige Oorlog verwoest zijn, want het is bekend dat in 1612 een bescheiden herstel heeft plaats gevonden en dat eigenaren Johan Arnold van Goltstein en Maria von Lehwalt in het midden van de 17de eeuw een grote bouwactiviteit aan de dag gelegd hebben. Dat laatste blijkt uit een archiefstuk: '... so wie gemeltes heusz belanget, ist zwahr vor diesem jahr schlecht undt gering gewesen, aber von weilandt hernn Gerenal Goltstein ziemlich verbessert undt gröszer gemacht..'. De wapenstein Van Goltstein en Van Lehwalt was vóór de brand waarschijnlijk in de voorgevel ingemetseld. Over de aard van de herstellingen zijn wij niet geïnformeerd. Een afbeelding van het huis stond op een verloren gegaan portret met de zes kinderen Van Pabst (ca 1675). Bingerden is een fors huis met souterrain, beletage en verdieping onder een schilddak, van tien traveeën breed. Aan de zuidkant was een stal met hoge toegangspoort aangebouwd. Het geheel was omgeven door een formeel park. In 1786 werd het huis nogmaals aanzienlijk verbouwd. Het aan de zuidzijde aangebouwde stallencomplex werd verplaatst en met het huis door een hoge tuinmuur verbonden. Ook aan de noordkant kwam een tuinmuur die het huis met de oranjerie verbond. De voorgevel werd vernieuwd. Ter herinnering aan deze verbouwing werd in iedere tuinmuur een gevelsteen ingemetseld. In 1827 werd het inwendige van het huis verbouwd: de grote zaal werd hoger opgetrokken en het huis werd naar

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

achteren toe verdubbeld. Het huis kreeg een dubbele kap met zakgoot. Bij een volgende verbouwing in 1870 werd de dubbele kap tot een mansardekap veranderd. Terugtrekkende Duitse troepen hebben dat huis in april 1945 in brand gestoken. De bouwval heeft nog enkele jaren zo gestaan. De eigenaren hadden hun intrek in de oranjerie genomen. In 1957 kreeg E.A. Canneman, architect bij de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, de opdracht het huis op de oude fundamenten te herbouwen. Op 28 mei 1958 was het voltooid. Het nieuwe huis was in opzet gelijk, maar minder hoog en minder breed dan het oude geworden. De oude kelders in de noordoosthoek waren als enige gehandhaafd en opgenomen in het nieuwe huis.

Het huis op de rechthoekige grondslag heeft een lage verdieping en is afgedekt met een fors schilddak, belegd met grijze oudhollandse pannen. Midden op het dak een open lantaarn voor een luidklok met aan de voorzijde een wijzerplaat in de voet. Rondom een geprofileerde dakgoot boven een laag fries. De voorgevel heeft licht risalerende midden- en hoekpartijen. De middenpartij wordt bekroond door een tympaan, waarin het wapen Van Weede - Van Heeckeren is opgenomen. De voordeurpartij heeft een in 18de-eeuwse stijl deur en dito bovenlicht met snijwerk. Ter weerszijden van de deur een smal venster met schuifraam en op de verdieping een door twee smalle vensters geflankeerde breed venster, alle met schuiframen. De terug liggende gevelvlakken hebben op de begane grond twee vensters en op de verdieping twee lage vensters. De hoekpartijen hebben op de begane grond één en op de verdieping een laag venster. Alle vensters hebben schuiframen met 18de-eeuwse roedenindeling. In de zuidgevel een gedenksteen van na de Tweede Wereldoorlog ter herinnering aan de verwoesting en de herbouw (in het Latijn). Aan de noordkant is een laag gedeelte aangebouwd, dat visueel wegvalt achter de gebogen tuinmuur en derhalve vanaf het voorplein niet te zien is. Hierin de keuken en bijkeuken. De achtergevel heeft een driezijdig uitgebouwde middenpartij en is boven goothoogte afgewerkt met een houten balustrade. In deze partij een op consoles rustend balkon met balustrade en balkondeuren op de verdieping en tuindeuren op de begane grond. Ter weerszijden van de middenpartij zowel op de begane grond als verdieping, vensters als in de voorgevel. De indeling van het huis is als volgt: centraal achter de voordeur ligt de hal die uitkomt op de grote, driezijdig uitgebouwde zaal. De zaal wordt geflankeerd door de herenkamer en de eetkamer. Aan de zuidkant van de hall de slanke gebogen trap naar boven. Daarachter een kleine salon. Aan de noordkant van de hal een doorgang naar de 'nutsafdeling', met keukens, toegang tot de kelders en een dagverblijf voor het personeel. Op de verdieping slaapkamers en badkamers. Aan ex- en interieur zijn 18de-eeuwse onderdelen toegepast als betimmeringen, schouwen en beslagwerk.

Waardering HUIS BINGERDEN, behorend tot de historische buitenplaats Bingerden, van algemeen cultuurhistorisch belang: - wegens de geschiedenis - als middelpunt van de buitenplaats - als voorbeeld van wederopbouw in 18de-eeuwse vormen, refererend naar het oude huis in vorm, niet in maat, met gebruikmaking van originele 18de-eeuwse onderdelen.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument